

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **M. T.**, nar. X, st. příslušnost X
doručovací adresa X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 1. 2022, č. j. MV-197624-3/OAM-2021,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Ředitelství služby cizinecké police, Příjímací středisko cizinců Zastávka, rozhodnutím ze dne 20. 10. 2021, č. j. CPR-26914-19/ČJ-2021-931200-SV, uložilo žalobci správní vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 3 a 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“),

s dobou, po kterou nelze žalobci umožnit vstup na území členských států EU, v délce 1 roku, neboť žalobce pobýval na území České republiky bez platného cestovního dokladu a bez platného oprávnění k pobytu. Odvolání žalobce žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Je přesvědčen, že v jeho případě nemělo vůbec dojít k zahájení řízení o správním vyhoštění. Jelikož žalobce projevil vůli požádat o mezinárodní ochranu v České republice, na žalobce se již podle § 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců nevztahovala působnost tohoto zákona. To potvrzuje i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2021, č. j. 9 Azs 190/2021 – 28.
3. Žalobce ve správním řízení uvedl, že na území ČR chtěl požádat o mezinárodní ochranu, neboť v Alžírsku je rozšířený rasismus a jsou často porušována lidská práva obyvatel. Jelikož na základě vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu (dále jen „prováděcí vyhláška“), je Alžírsko považováno za bezpečnou zemi původu, nedošlo k individuálnímu posouzení žalobcova případu. Podle článku 31 Ženevské úmluvy přitom platí, že *smluvní státy se zavazují, že nebudou stíhat pro nezákonný vstup nebo přítomnost takové uprchlíky, kteří přicházejí přímo z území, kde jejich život nebo svoboda byly ohroženy ve smyslu článku 1, vstoupí nebo jsou přítomni na jejich území bez povolení, za předpokladu, že se sami přihlásí bez prodlení úřadům a prokáží dobrý důvod pro svůj nezákonný vstup nebo přítomnost*. Toto ustanovení reflektuje § 119a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, který se dle žalobce uplatní i v nynějším případě neoprávněného pobytu žalobce na území ČR. Navíc právě u žalobce coby žadatele o mezinárodní ochranu je zřejmé, že bude docházet k určité důkazní nouzi, která by ovšem neměla jít v souladu se zásadou materiální pravdy k tíži žalobce. Závěr žalovaného, že obavy žalobce z návratu do vlasti nejsou nijak podložené, proto nemůže obstát.
4. Žalobce svým neoprávněným pobytem po několik dní (ne více než týden, při zohlednění skutečnosti, že z Alžírsku vycestoval dne 24. 9. 2021 a o mezinárodní ochranu v ČR požádal dne 30. 9. 2021) nijak nenarušoval veřejný pořádek a ani jiný právní předpis než zákon o pobytu cizinců. Z tohoto důvodu je dle žalobce napadené rozhodnutí nepřiměřené ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců. Žalobce proto navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve svém vyjádření odkazuje na správní spis a obsah napadeného rozhodnutí. Pouze obecně doplňuje, že neoprávněný pobyt žalobce byl prokázán, Alžírsko je bezpečnou zemí původu, doba vyhoštění je přiměřená (žalobce zde nemá žádné vazby) a zákon nevylučuje paralelní vedení řízení o mezinárodní ochraně a řízení o správním vyhoštění, a závěrem navrhuje, aby soud žalobu zamítl. Toto vyjádření proto soud již žalobci nezasílal.

IV. Posouzení věci krajským soudem

6. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.

7. Žaloba **není** důvodná.
8. Podle § 119 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců *policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, a zařadí cizince do informačního systému smluvních států až na 5 let*
 3. *pobývá-li cizinec na území bez platného cestovního dokladu, ač k tomu není oprávněn,*
 4. *pobývá-li cizinec na území bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněn.*
9. Skutečnost, že žalobce pobýval na území ČR bez cestovního dokladu a bez oprávnění k pobytu, ač k tomu nebyl oprávněn, není v nynější věci sporná.
10. Ze správního spisu (a spisu ve věci řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, jehož obsah je oběma účastníkům i soudu znám; řízení o žalobě proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany je u zdejšího soudu vedeno pod sp. zn. 22 Az 53/2021) vyplývá, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu dne 23. 9. 2021 a řízení o správním vyhoštění s ním bylo zahájeno dne 4. 10. 2021.
11. Co se týče vztahu řízení o mezinárodní ochraně a řízení o správním vyhoštění, resp. možnosti zahájit a vést řízení o správním vyhoštění s osobou v postavení žadatele o mezinárodní ochranu, krajskému soudu je znám rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2021, č. j. 9 Azs 190/2021 – 28, z něhož plyne, že projeví-li cizinec vůli podat žádost o mezinárodní ochranu, nelze následně postupovat podle zákona o pobytu cizinců, a zahájit řízení o správním vyhoštění cizince, neboť podle § 2 písm. a) citovaného zákona se tento zákon nevztahuje na cizince, který je žadatelem o udělení mezinárodní ochrany, není-li stanoveno jinak.
12. Citovaný rozsudek ovšem vychází z nesprávného výkladu dotčených ustanovení zákona o pobytu cizinců, pročez se uvedenou otázkou bude zabývat rozšířený senát Nejvyššího správního soudu (srov. usnesení ze dne 10. 2. 2022, č. j. 5 Azs 50/2021 – 26). V odkazovaném předkládacím usnesení pátý senát Nejvyššího správního soudu přehledně vysvětlil, že projev vůle podat žádost o udělení mezinárodní ochrany nemá takové důsledky, jaké velmi zjednodušeně dovodil devátý senát. Dikce zákona není úplně přehledná, avšak i přesto je možnost současného vedení obou řízení zřejmá zejm. z návětí v § 119 ve spojení s § 118 odst. 5 zákona o pobytu cizinců. Zákon o pobytu cizinců proto umožňuje aplikovat příslušná ustanovení o správním vyhoštění také na žadatele o mezinárodní ochranu, jemuž policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění, aniž zde hraje roli jakákoli časová souslednost – tedy to, zda řízení o správním vyhoštění bylo zahájeno předtím, než cizinec projevil vůli podat žádost o mezinárodní ochranu, nebo naopak.
13. Zákon vychází z toho, že rozhodnutí o správním vyhoštění se vydá i cizinci žádajícímu o mezinárodní ochranu, ledaže by se jednalo o případ podle § 119a odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Podle tohoto ustanovení *rozhodnutí o správním vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodů 6 a 7 se nevzdá, jestliže cizinec žádající o mezinárodní ochranu podle zvláštního právního předpisu na území přichází přímo ze státu, kde mu hrozí pronásledování nebo vážná újma, a na území vstoupí nebo pobývá bez povolení a sám se bez prodlení přihlásí policii nebo ministerstvu a prokáže závažný důvod pro svůj neoprávněný vstup nebo pobyt. Jedná se o reflexi čl. 31*

Úmluvy o právním postavení uprchlíků, v němž se smluvní státy zavazují, že nebudou stíhat nezákonný vstup nebo přítomnost uprchlíků na jejich území ani na ně uplatňovat jiná než nezbytná omezení po nezbytnou dobu. Nejvyšší správní soud se výkladu podmínek § 119a odst. 1 zákona o pobytu cizinců velmi podrobně věnoval např. v rozsudcích ze dne 1. 8. 2013, č. j. 6 As 28/2013 – 38 a ze dne 20. 12. 2017, č. j. 10 Azs 213/2017 – 47. Pokud se konkrétní skutkové okolnosti případu pod tuto ochranu nevejdou, nic nebrání zahájení řízení a vydání rozhodnutí o správním vyhoštění.

14. V nynějším případě v průběhu správního řízení nic nenásvědčovalo tomu, že žalobce přišel ze státu, kde mu hrozí pronásledování či vážná újma, a v tomto směru nedošlo k žádnému posunu ani v řízení před soudem. K tomu lze v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2013, č. j. 8 As 102/2012 – 40 uvést, že v rámci zkoumání, zda je vyhoštění cizince možné, není závazně posuzováno, zda cizinec opustil domovský stát z azylově relevantních důvodů. K tomu dojde právě až v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu (přičemž rozhodnutí o správním vyhoštění není dle § 119 odst. 7 zákona o pobytu cizinců vykonatelné do doby právní moci rozhodnutí o tom, že se cizinci mezinárodní ochrana neuděluje).
15. Alžírsko je zařazeno na seznam bezpečných zemí původu dle § 2 prováděcí vyhlášky. Azylové právo předpokládá, že žádost o mezinárodní ochranu osoby pocházející z bezpečné země původu je nedůvodná, protože jí v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Pokud osoba pocházející z bezpečné země původu zároveň neuvede skutečnosti svědčící o skutečném nebezpečí podle § 179 zákona o pobytu cizinců, správní orgán není dle zákona povinen vyžádat si závazné stanovisko k možnosti vycestování cizince.
16. Citovaná právní úprava určité deficitu individuálního posouzení možnosti vycestování cizince vykazuje, neboť k podrobnému zkoumání potenciálního nebezpečí v případě vycestování cizince nedochází automaticky (předpokládá se bezpečnost země původu), ale správní orgán k němu přistoupí až na základě výpovědi žadatele nebo vlastních relevantních poznatků o situaci v zemi původu. V ostatních případech zákon předpokládá obecnější hodnocení. Zda je i toto obecnější hodnocení dostačující, je nutno posoudit na základě individuální situace každého cizince.
17. V nynější věci žalobce ve správním řízení vypověděl, že v Alžírsku mu nic nehrozí a žádost o mezinárodní ochranu podal proto, že chce žít lepší život v ČR. Na další otázku správního orgánu žalobce odpověděl, že mu žádný důvod ani překážka nebrání v návratu do domovského státu. V souladu s touto výpovědí (a zařazením Alžírska na seznam bezpečných zemí původu) prvostupňový orgán konstatoval, že nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by žalobci mohlo hrozit v případě návratu do vlasti skutečné nebezpečí ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, resp. porušení čl. 3 Evropské úmluvy. Žádné takové skutečnosti neuvedl v rámci správního řízení ani žalobce.
18. Teprve v odvolání žalobce uvedl: „Alžírsko jsem opustil, neboť v zemi je rozšířený rasismus a jsou často porušována lidská práva. Tuto skutečnost jsem správnímu orgánu vyličil.“ Správní orgán tak měl dle žalobce pochybit tím, že nepřihlédl k obavám, které žalobce vyjádřil. K tomu krajský soud uvádí, že tato tvrzení v odvolání jednak nejsou pravdivá, neboť žalobce v řízení v prvním stupni žádné obavy z návratu do země původu nevyjádřil,

naopak je výslovně vyloučil. Zároveň se jedná o zcela obecná tvrzení bez jakékoliv konkrétní vazby k čl. 2 nebo 3 Evropské úmluvy či hrozbě skutečného nebezpečí ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců. Obdobně na uvedenou odvolací námitku reagoval žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž uvedl, že žalobcovy výhrady k možnosti jeho vycestování nevyjadřují žádné nové skutečnosti a jsou pouze obecným prohlášením nesouhlasu. Žádný relevantní důvod nemožnosti vycestovat, který by bylo možné hodnotit jako pronásledování či perzekuci, žalobce neuvedl.

19. Případ žalobce byl tudíž posouzen dostatečně individuálně a z rozhodnutí správních orgánů je zřejmé, že podmínky pro použití čl. 31 Ženevské úmluvy a § 119a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, jichž se žalobce v žalobě dovolává, naplněny nebyly.
20. Nad rámec uvedeného žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že § 119a odst. 1 zákona o pobytu cizinců nelze použít také proto, že žalobce na území ČR nevstoupil „přímo“ z Alžírsko, neboť dle vlastních tvrzení cestoval přes Španělsko, Francii a Německo, kde taktéž mohl projevit úmysl požádat o mezinárodní ochranu. Datum vstupu žalobce na území ČR nadto ani nelze nijak ověřit, nelze tedy ověřit ani to, zda se žalobce sám úřadům přihlásil „bez prodlení“. Tyto závěry žalovaného žalobce v žalobě nijak nenapadá.
21. Žalobce dále namítá nepřiměřenost napadeného rozhodnutí. K této námitce lze předeslat, že při naplnění některé ze skutkových podstat § 119 zákona o pobytu cizinců zásadně nelze správní vyhoštění uložit pouze tehdy, jestliže by jeho důsledkem byl nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince (§ 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců, srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 Azs 234/2017 – 30). V nynějším případě však žalobce přicestoval na území ČR pouze několik dní před zahájením řízení o správním vyhoštění a žádné podstatné rodinné či společenské vazby ani v žalobě netvrdí. Skutečnost, že žalobce po příjezdu do ČR požádal o mezinárodní ochranu, tak sama o sobě nevede k nemožnosti uložit správní vyhoštění, stejně jako skutečnost, že v průběhu svého pobytu žalobce nijak nenarušoval veřejný pořádek a neporušoval jiné právní předpisy než zákon o pobytu cizinců. Žalobce vědomě a o vlastní vůli přicestoval na území ČR bez cestovního dokladu a platného povolení k pobytu, ač k tomu nebyl oprávněn, nejedná se tudíž ani o pouze marginální pochybení.
22. Zásada přiměřenosti v širším smyslu se v řízení o správním vyhoštění dále uplatňuje při stanovení délky doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států EU. I této otázky se žalobní námitky částečně dotýkají, třebaže ne zcela srozumitelným způsobem.
23. Podle § 119 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců lze uložit správní vyhoštění až na 5 let. Správní orgány přitom zvolily dobu při spodní hranici (1 rok), přičemž v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí se zabývaly také kritérii žalobcem odkazovaného § 174a zákona o pobytu cizinců (byť primárně z hlediska možného zásahu do rodinného a soukromého života žalobce). Správní orgány proto nevybočily z mezí správního uvážení a také krajskému soudu se jeví takto stanovená doba přiměřená okolnostem nynější věci.

V. Závěr a náklady řízení

24. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.

25. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 4. května 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce